

ЗНУ В ЄВРОПІ: ЗВ'ЯЗОК СТАБІЛЬНИЙ

Фото Антона Осадчука

Про активну діяльність вишу щодо реалізації масштабних партнерських проєктів із закордонними колегами газети «Запорізький університет» розповів проректор з міжнародної роботи Геннадій Васильчук.

– Геннадію Миколайовичу, хто на кого «вийшов»: ми на Університет Дарема чи Університет Дарема на нас?

– Першими вийшли на нас представники Даремського університету. Річ у тому, що вони на рівні уряду запровадили програму підтримки університетів-партнерів з України. Першими вийшли на юридичний факультет ЗНУ, на його декана **Тетяну Коломоєць**. Пізніше ця співпраця

трансформувалась у солідну програму «Twining» («Близнята-університети»). Зараз вона вже вийшла на такий рівень, що є ціла корпорація, яка безпосередньо займається фінансовими питаннями. Скажу відверто: перші мої звернення були про те, що нам потрібні генератори. А з осені 2022 року виходили вже на більш цікавий, науковий, рівень. Іноземні колеги зацікавились юридичним, біологічним, економічним факультетом, факультетом соціальної педагогіки та психології. На Заході дуже цінують наші педагогічні підходи до виховання й навчання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Зацікавились історичним факультетом, бо з їхнього погляду, цей факультет був базовим для розробки програм, пов'язаних із війною.

Початок. Продовження на другій шпальті

РЕЙТИНГИ

■ ЗНУ посів 29 сходинку узагальненого рейтингу українських вишів 2023 року, поліпшивши на 18 позицій торішні показники. Інші запорізькі виші розташувалися на нижчих позиціях. Усього в рейтингу представлено 239 університетів. Консолідований рейтинг закладів вищої освіти України 2023 року склав і представив інформаційний ресурс «Освіта.уа». Для цього використали дані таких національних рейтингів українських університетів, як «Топ-200 Україна», «Scopus» і «Бал НМТ на контракт».

■ На сайті «Освіта.Уа» оприлюднили список 100 українських вишів, які цього року користуються найбільшою популярністю серед вступників. До цього переліку увійшов ЗНУ, посівши в рейтингу 41 місце за кількістю заяв від абітурієнтів, які вступали на навчання для здобуття ступеня бакалавра на основі повної загальної середньої освіти. До нього подали 4485 заяв. Це – найвищий показник у рейтингу для закладів вищої освіти Запорізької області. За даними інформаційної системи «Вступ.ОСВІТА.УА», до закладів вищої освіти цього року подали понад 1 млн 140 тисяч заяв від вступників. Серед них 720 792 заяв надійшло від абітурієнтів, які вступають на основі повної загальної середньої освіти (11 класів) для здобуття рівнів бакалавра та медичного магістра за всіма формами навчання.

■ У XVII рейтингу університетів «Топ-200 Україна-2023» ЗНУ посів 32 місце. Наш університет випередив усі регіональні виші. Для порівняння, торік він у рейтингу розташувався на 42 позиції. Цей рейтинг укладає Центр міжнародних проєктів «Євроосвіта» у співпраці з міжнародною групою експертів «IREG Observatory on Academic Ranking and Excellence». Цього року експерти зважали на глибинні зміни в розвитку вищої освіти під впливом пандемії COVID-2019 та повномасштабного воєнного вторгнення росії в Україну. Базові принципи рейтингування університетів лишилися незмінними. Основна увага присвячувалася відкритості, прозорості, об'єктивності та незалежності ранжування університетів. Для експертів було важливо врахувати всебічність і багатогранність діяльності вишів. Пріоритетність євроінтеграційних процесів також врахували в свіжому рейтингу вітчизняних університетів.

Проректорка Олена Тупахіна: «Партнерство – це завжди як танго: танцюють двоє»

У ЗНУ на початку навчального року колективу представили нову проректорку – докторку наук, професорку Олену Тупахіну. Отже, перед міжнародною та проєктною діяльністю вишу відкриваються нові перспективи. Які ж саме? Про це розповіла в інтерв'ю для газети «Запорізький університет» сама проректорка з науково-педагогічної роботи, міжнародної та проєктної діяльності Олена Тупахіна.

– У якому зараз стані міжнародна діяльність у ЗНУ?

– У мене доволі неоднозначна оцінка. З одного боку, у нас суттєво покращилися показники академічної мобільності – справжньої, багатовимірної: у нас понад 90 учасників освітнього процесу – і викладачі, і здобувачі освіти – на довгострокову, кредитну мобільність (з отриманням кредитів ECTS) виїжджали до таких потужних освітніх і наукових центрів, як університет м. Білефельд у Німеччині або університет м. Дарем у Великій Британії. Інтенсивно розвивається проєктна діяльність. Лише за програмою Еразмус+ ми цього року виграли ще три гранти за напрямом ім. Жана Моне і два гранти з розвитку потенціалу вищої освіти. Але, з іншого боку, на мою думку, в університеті є величезний потенціал, який ще не охоплений міжнародною діяльністю й потребує розвитку. Візьмемо, наприклад, такий параметр, як угоди з міжнародними партнерами. Угод може бути багато, але робота,

яка за ними ведеться, – це зовсім інший показник. Підписання паперу зовсім не означає, що є якесь наповнення. Мене бентежить і те, що є певний дисбаланс між «активними» та «пасивними» в сенсі міжнародної діяльності факультетами. І йдеться не про те, що на одних факультетах люди активні й хочуть працювати, а на інших факультетах вони ледачі. Справа у тому, що, можливо, тим факультетам, які зараз не дуже активні, бракує певних інструментів, якоїсь підтримки, зокрема з нашого боку, з боку відділу міжнародних зв'язків і структур, які причетні до проєктної діяльності, для того, щоб їм підказати, спрямувати – і в такий спосіб залучити їх до цієї роботи.

– Що дає ЗНУ міжнародна діяльність?

– По-перше, якісний розвиток. Університет не може стагнувати, він має засвоювати нові практики, розробляти нові методології, створювати новий контент.

Початок. Продовження на другій шпальті

Фото Антона Осадчука

ЗНУ в Європі: зв'язок стабільний

Продовження. Початок на першій шпальті

Йдеться про інтеграцію, реінтеграцію, поведіння з внутрішньо переміщеними особами, надання допомоги, запис споминів учасників бойових дій. Їх цікавили елементи усної історії, популярної в західній науці: ці записи можна обробляти, вписувати в історичні чи соціологічні концепції. Ми були щасливі, що під час війни наші співробітники можуть представити свої наукові розробки.

Паралельно тривала співпраця з Білефельдом: ми одночасно відправили велику кількість людей, які роз'їхались по всій Європі й почали дивитися, навчатися та налагоджувати контакти. Поїхали два наших професори – Віктор Лях та Ірина Полякова. Економісти проводили літні школи, читали лекції. Юристи були представлені на рівні декана та двох викладачів. Історики приємно вразили. По-перше, вони виконали своє наукове завдання зі збору та обробки інтерв'ю з усної історичної інформації. Крім того, проводили вебінари, бо поспілкувалися з людьми, які прийшли безпосередньо з війни, з людьми з прифронтового міста. Від факультету СПП їздила **Наталія Мосол**: провела там два вебінари. Тобто ми вже їхали зі своїм науковим продуктом.

Я плевав надію відправити до Дарема ще дві когорти наших співробітників – стафів, тобто людей, які безпосередньо «живуть в університеті», які не просто викладають і пов'язані зі студентством, а тих, які розуміють, що таке університет зсередини. Щоб вони подивилися, що таке «західний університет» і чого там можна навчитися. Поїхало 8 представників адміністрації. Це – прорив. До цього ніколи

представники адміністрації не їздили в такій кількості для навчання, стажування, обміну досвідом між університетами.

– Співпраця з Даремським університетом не має обмежень у часі?

– Не має. Думаю, її треба й далі розвивати. Наприклад, 8 тисяч фунтів передали на облаштування біологічної лабораторії. Тобто крім поїздок, наукових контактів, обміну інформацією, ми ще отримуємо такий прибуток у вигляді лабораторії.

Співпраця триває й зараз на рівні біологічного, економічного, факультету історії та міжнародних відносин, юридичного факультету.

– Як налагоджувалася співпраця з Даремом і які її перспективи, на вашу думку?

– Це було дуже довго: узгодження меморандуму, наших фінансових пропозицій. Однак, гадаю, що ми зараз із ними навчилися працювати, зважаємо на специфіку, британський консерватизм. Сподіваюся, що співпраця розвиватиметься. Я б хотів, щоб у наступну поїздку туди їздила студента. Біологи домовилися відправити туди двох своїх магістрантів, адже в Даремі створені умови для лабораторних досліджень.

– Які враження самих британців від співпраці? Яким був зворотний зв'язок?

– Не можу сказати, щоб у нас хоча б раз було якесь напруження у відносинах. Може тому, що вони ставляться до нас із душевною теплотою. Розуміють, у яких умовах ми працюємо. Я думаю, що люди мають розуміти, що таке працювати за 40 км від лінії фронту. Певен, що вони задоволені нашою співпрацею.

У Запорізькому національному відбудвся Erasmus-ланч

Після кількох років вимушеного дистанційного спілкування ентузіасти проєктної діяльності ЗНУ нарешті зустрілися наживо – до того ж, у доволі незвичному для нашого університету форматі дружнього ланчу. Не стала на заваді навіть погана погода – з понад 30 учасників більшість була присутня в очному режимі. Без зайвого формалізму, за кавою й смаколикami, обговорювали вкрай важливе для проєктних менеджерів питання – системи пріоритетів, які обов'язково враховуються при підготовці заявок за програмою Erasmus+. Невеличкий теоретичний екскурс швидко переріс у неформальну дискусію, обмін досвідом, сесію запитань і відповідей – адже більшість із тих, хто завітав на ланч, вже працює над ідеями власних проєктів.

Фото Антона Осадчука

Організаторкою заходу стала проректорка з науково-педагогічної, міжнародної та проєктної діяльності Олена Тупахіна. «Один із принципів нашої роботи, який підтримує, зокрема, й керівництво університету – у нас у команді немає жодних секретів, – розповідає вона. – Ми ділимося успіхом. Ви отримуєте від нас не тільки загальну інформацію, яку можна знайти у відкритих джерелах, але й конкретні поради – що саме треба зробити для перемоги. Ось для кращого розуміння ілюстрація ефективності нашої роботи: минулого року ми подали 4 заявки на проєкт Жана Моне, з них наш університет виграв три. Ми працюємо не на кількість, а на якість».

За словами проректорки, зустрічі у форматі дружніх ланчів відбуватимуться в ЗНУ раз на місяць. На них планується обговорювати нюанси роботи з окремими розділами заявок, механізми забезпечення якості виконання проєктів та інші важливі питання проєктної роботи. До участі запрошуються всі, хто цікавиться проєктною діяльністю, без огляду на попередній досвід. Довідатися про дату найближчого ланчу можна в заступників деканів з міжнародної діяльності на ваших факультетах, а також, найближчим часом, – на оновленому сайті відділу міжнародних зв'язків ЗНУ.

Проректорка Олена Тупахіна:

«Партнерство – це завжди як танго: танцюють двоє»

Продовження. Початок на першій шпальті

Ви знаєте, що ми зараз живемо в шаленому темпі. Якщо навіть ректор Гарварду визнає, що готує студентів для світу, який був десять років тому, то для нашої системи вищої освіти розрив може бути навіть більшим. І для того, щоб залишатися на рівні, відчувати світові тенденції, готувати випускника до життя в сучасному світі, університет не може ізолюватися. Міжнародна співпраця дає ЗНУ якісний розвиток, вона дозволяє нам започатковувати нові курси, навчати фахівців нових технік і методів викладання, оновлювати інфраструктуру, закуповувати обладнання. Тож це – розвиток за різними напрямками. І це, на мою думку, найважливіше, що ми маємо від міжнародної діяльності. Інше йде навздогін, тобто контакти, визнання – це вже наслідки того, як ми працюємо на цьому операційному рівні.

співпраця з китайцями йде дуже активно. Візит японського колеги – це, можна сказати, «перша ластівка» співпраці з іншою важливою азійською країною. Важко поки сказати, чи це вилетіть в якісь академічні програми, тому що йшлося здебільшого про підтримку України як такої, про ті нагальні гуманітарні потреби, які існують в університеті. Ви знаєте, що ми надаємо прихисток багатьом внутрішньо переміщеним особам. Ми надаємо волонтерську допомогу незахищеним верствам населення. І наших японських колег, які завітали до університету, цікавив передусім цей компонент. Звісно, ми дуже б хотіли співпрацювати із закладами вищої освіти Японії, але для будь-якого партнерства потрібна спільна платформа. Партнерство – це завжди як танго: там танцюють двоє. Ми маємо виходити з

Фото Володимира Лінкова

– Які перспективи міжнародної діяльності в ЗНУ?

– Міжнародна діяльність продовжуватиме розвиток за трьома основними напрямками: академічної мобільності, проєктної діяльності та презентаційної діяльності. Тобто так ми закриваємо ці три основні сектори відповідальності відділу міжнародних зв'язків і дотичних структур. Ми маємо надати нашим викладачам і студентам можливість підвищувати кваліфікацію, здобувати нові знання та дивитися, як живе великий світ, – і на це в нас орієнтовано мобільність. Ми маємо засвоювати нові практики, новий контент, оновлювати курси та загалом сприяти розвитку університету завдяки проєктам. І ми маємо робити так, щоб про нас знали в світі, щоб ми брали участь у світових рейтингах, щоб ми запрошували резонансні постаті до нас із лекціями чи для участі в заходах.

– Із якими іноземними університетами й організаціями планується співробітництво?

– Цього року, як я вже казала, ми започаткували дуже потужні стратегічні проєкти з університетом м. Дарем (Велика Британія), університетом м. Білефельд (Німеччина), але цей рік також багатий на підписання меморандумів і базових угод про академічну мобільність. Наразі ми вже підписали таку угоду з університетом м. Загреб (Хорватія), з Гірничою академією м. Фрайберг (Німеччина), з одним із найстаріших університетів Європи – з Триніті-коледжем м. Дублін (Ірландія). До кожного з цих вишів наші студенти – звісно, лише ті, хто переміг у конкурсному відборі, – матимуть змогу поїхати на довготривалу академічну мобільність. Ми готуємо до підписання договір про академічну мобільність із університетом м. Нови-Сад (Сербія). Наприкінці жовтня планується перемовини про співпрацю та потенційне підписання такої угоди з університетом м. Вюрцбург (Німеччина). Тож ми постійно розширюємо коло партнерів, але не забуваємо й про ті університети, з якими ми співпрацювали до того. Зокрема, з нашим давнім партнером, університетом дю Мен (Франція): ми хочемо це співробітництво активізувати та, можливо, його трошки розширити, наповнити новими сенсами. Також плануємо підписати оновлену розширену угоду про співробітництво з партнерським університетом м. Любляна (Словенія). І старих друзів не забуваємо, і нових додаємо.

– Нещодавно в нас на сайті з'явилася новина, що відбулася зустріч із представником «Асоціації підтримки Східної Європи» (Японія) Азума Нобору. Скажіть, будь ласка, чи планується співробітництво з іншими країнами Азії? Якщо так, то з якими саме? Якщо ні, то чому?

– Це, насправді, дуже цікаве запитання. Серед країн Азії ми тривалий час співпрацюємо з Китаєм. Наш партнер – Аньхойський педагогічний університет, за підтримки якого ми започаткували програму китайської мови та літератури на факультеті іноземної філології. Ви також, напевно, знаєте, що в університеті працює Школа Конфуція. Тож

пропозиціями, які були б цікаві нашим партнерам зі Сходу. А для цього нам треба ретельно вивчити їхні інтереси та врахувати також географічний фактор, тому що ми знаходимося на великій відстані й та ж таки мобільність через це може суттєво ускладнитися.

– Чи можливо знайти спільну платформу для співробітництва в нас? Наприклад, із тією ж Японією?

– Теоретично, можна, особливо якщо йдеться про екологію, наприклад, про ліквідацію наслідків екологічної катастрофи після підриву росіянами Каховської гідроелектростанції, про повоєнне відновлення України. Але ми маємо дати партнерам чітко зрозуміти їхню роль у цих процесах, щоб вони не перетворилися суто на гаманець, бо інакше це – не партнерство.

– Влітку співробітники та студенти ЗНУ їздили до іноземних університетів у Білефельд і Дарем. До яких ще університетів плануються такі поїздки?

– У базовому договорі, за яким після підписання меморандуму починаємо співпрацю, йдеться про академічну мобільність. Усі університети, які я назвала, готові прийняти наших студентів. Але ці студенти мають відповідати певним критеріям. Тобто в них має бути добра академічна успішність. Вони мають володіти іноземною мовою – зазвичай на рівні B2. І так, тому що без цього нікуди, вони мають повноцінно інтегруватися в освітній процес в університеті, що приймає, тож повинні бути стресостійкими, самостійними.

Для довідки

У ЗНУ Олена Тупахіна пройшла шлях від студентки до професорки ФІФ. Кандидатську дисертацію з літератури зарубіжних країн захистила в Інституті філології Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, докторську – у Дніпровському національному університеті ім. Олеся Гончара. Як запрошена лекторка стажувалася й викладала в університетах США, Німеччини, Італії, Іспанії, Нідерландів, Польщі, Естонії. З 2008 року працює на кафедрі німецької філології, перекладу і світової літератури, де викладає курси з історії сучасної зарубіжної літератури, літератури Великої Британії та США. Проте за межами ФІФ Олену Тупахіну знають здебільшого як очільницю міжнародного відділу ЗНУ (2007-2013 рр.), координаторку понад 20 міжнародних проєктів (зокрема за програмами TEMPUS, Erasmus Mundus, Erasmus+ та ін.), викладачку курсів проєктного менеджменту (з 2017 року) та заступницю голови Ради з питань проєктної діяльності ЗНУ. Олена Тупахіна – учасниця експертної команди, спільними зусиллями якої кількість міжнародних проєктів в університеті зросла суттєво. Як членкиня правління Української асоціації викладачів і дослідників європейської інтеграції (APREI) вона приділяє особливу увагу програмі розвитку європейських студій ЗНУ, зокрема через запровадження інноваційних навчальних курсів – модулів Жана Моне.

АМБІТНА СПІВПРАЦЯ ЗНУ ІЗ ЗАКОРДОННИМИ КОЛЕГАМИ

Одними з наймасштабніших міжнародних подій цього року стало тісне партнерство ЗНУ та Білефельдського університету (Німеччина) й Даремського університету (Велика Британія). Впродовж літа та вересня у виші підбивали підсумки цієї співпраці, вочевидь тривалої. Для газети «Запорізький університет» учасники стажувань розповіли про результати поїздок і враження про них.

Декан факультету історії та міжнародних відносин *Ольга Маклюк*

– Чим були наповнені поїздки до Білефельда та Дарема?

– Надзвичайно насичена та, зрештою, максимально результативна програма перебування у європейських університетах мала подвійну мету: обмін науковим/освітнієм досвідом і налагодження академічних контактів. Викладачі, студенти, аспіранти факультету історії та міжнародних відносин у червні-серпні брали участь у двох потужних проєктах. Перший освітній – Літня історична школа в Університеті міста Білефельд (Німеччина). Другий – науковий – у Даремському університеті (Велика Британія).

Протягом двох місяців 25 учасників слухали лекції з історичної проблематики, брали участь у дискусіях на семінарах, презентували власні наукові здобутки, вивчали німецьку мову, проводили культурні заходи з популяризації української культури, засідання круглих столів із міжнародної проблематики на факультеті історії, філософії та теології Білефельдського університету.

У Даремському університеті ми працювали з двома факультетами – історичним та факультетом географії, ризиків і катастроф. 14 викладачів і

та світоглядів, але вони й різні. Даремський університет – приватний навчальний заклад. Університет Білефельда – державний. Різниця у заснуванні сто років. Даремський університет був заснований офіційно у 30-их роках XIX століття (хоча ми, історики, для себе з'ясували, що місто отримало патенти на освіту ще під час правління англійського короля Генріха VIII Тюдор у XVI ст., недарма він претендує на третє місце за часом заснування, після Оксфорда та Кембриджа). Білефельдський університет був заснований у 60-их роках XX століття та є одним із наймолодших університетів Німеччини. Даремський університет декларує підтримку старої британської освітньої традиції. Білефельд – більш модерний, починаючи від сучасної форми організації навчального простору, зон відпочинку, з унікальною цифровою інфраструктурою до новітніх освітніх технологій, методологічних шкіл. Але об'єднує ці навчальні заклади те, що передусім це – потужні наукові центри, а потім вже центри освіти. Кожен з університетів має унікальну наукову бібліотеку. Наші університетські бібліотеки також повинні прагнути стати такими багатофункціональними центрами. Нам треба формувати погляд на бібліотеку як соціаль-

Фото Антона Осадчука

Є в мене думки й щодо загальної організації університетського простору. І в Даремському університеті, і в Білефельдському відразу помічаєш, як сформований інклюзивний простір. Йдеться не тільки про пандуси, спеціалізовані туалети. Є різні зони й локації, де комфортно почуватися літні люди, студенти на кріслах колісних. Ми розуміємо, що ми – країна, яка воює, і в найближчій перспективі, як би сумно це не звучало, в нас буде дуже високий відсоток людей з інвалідністю. Європейці вирішили це питання після Другої світової війни. Повеєнна статистика в європейських країнах була така, що на три-чотири людини, які працюють, припадала одна з інвалідністю, і формування безбар'єрного середовища як складника багатьох державних програм. У нас такого розуміння ще немає. У нас завжди людина з інвалідністю – це та, що потребує якоїсь допомоги. Університети повинні стати флагманами в цьому процесі, з новими практиками адаптації, створенням середовища, програмами інтеграції людей з інвалідністю в суспільне життя.

– Чим представники ЗНУ зацікавили іноземних партнерів?

– У Білефельді, крім викладачів, були наші студенти: завжди креативні, активні. Запропонували провести українські вечорниці. Дівчата півночі готували, ліпили вареники, пироги пекли. Студентська рада Білефельдського університету закупила напої. Німцям запропонували майстер-класи, зокрема, як робити ляльку-мотанку. Був у нас захід «Запоріжжя на лінії вогню», де під час презентації ми розповіли про своє життя. Була неймовірна тиша в аудиторії. Одна річ дивитися ТБ, інша – бачити реальних людей, які розповідають про своє життя, про те, що відбулось із їхніми родинами. Мені здається, що наша університетська команда і в Білефельді, і в Даремі виконала не лише завдання поєднати наші академічні спільноти, але й донести європейцям інформацію про війну з перших уст.

– Чим ми можемо поділитися? Що з нашого академічного досвіду може зацікавити закордонних партнерів? Що ми можемо запозичити?

– Відверто кажучи, нам є чим поділитися, ми маємо також гарні практики навчання та викладання. Колегам із Німеччини ми вже запропонували літню історичну школу з переліком курсів, з орієнтацією на наукові надбання викладачів факультету, і вони реально зацікавлені в обміні та в продовженні проєкту. Звісно, після завершення війни. З того, що можна запозичити, можливо, з певною корекцією, наприклад, британську практику уникнення суб'єктивізму в оцінці студента під час іспиту. Викладач зазвичай не приймає іспит очно: він перевіряє зашифровані роботи та після нього ще може бути подвійний викладацький контроль. Обсяг магістерської роботи у студентів істориків/міжнародників нагадує нашу фахову статтю та складає 15-20 сторінок тексту. Поширеною формою заліку або іспиту є есе.

– Які найближчі перспективи співпраці ЗНУ з університетами Білефельда й Дарема?

– По-перше, плануємо декілька засідань круглих столів із підбиттям підсумків міжнародної роботи вітку. По-друге, з німцями у нас є декілька домовленостей щодо подальшого подання грантових заявок, щодо спільних проєктів саме з факультетом історії та міжнародних відносин. Є ідея наступного разу запросити викладачів та аспірантів. Що стосується співпраці з британцями, відзначу, що два грантових проєкти, реалізованих цього літа, виникли не на порожньому місці. Факультет історії та міжнародних відносин співпрацює з Даремським університетом з серпня 2022 року в різних форматах. Це – і зустріч-знайомство онлайн викладачів двох історичних факультетів, участь у Даремському книжковому форумі, семінари з ментального картографування. І, головне, Ukrainian Talks. Щомісяця викладачі факультету, зокрема Галина Турченко, Федір Турченко, Сергій Білівненко, Станіслав Черкасов, Сергій Лях та інші, на велику аудиторію, не тільки для академічної спільноти, але і для громадськості, аналізували актуальні історичні питання, говорили про війну, пропаганду, історичну пам'ять тощо. Проєкт став популярним у місті Дарем, тож ми плануємо його продовжити.

студентів факультету реалізовували два грантових проєкти: перший – з усної історії, другий – з урбаністики та історичної пам'яті. За результатами першого проєкту ми підготували сорок інтерв'ю вимушених переселенців, більшість яких опинилися в перші дні на території, окупованій російськими військами та змушені були виживати, а пізніше переміститися на підконтрольну Україні територію. Частина матеріалів було переказано та репрезентовано в Даремському університеті під час двох окремих сесій. Другий грант включав серію воркшопів для студентів Даремського університету та британських колег, який проводили викладачі нашого факультету. Говорили про міста під час війни, про історичну пам'ять.

– Яка була реакція іноземних колег на презентовані інтерв'ю?

– Науковий інтерес, співчуття, інколи здивування... Усна історія досить поширена сьогодні напрям соціально-гуманітарних досліджень, зокрема й у Великій Британії. Його основний метод дослідження – інтерв'ю. І це не тільки кабінетна робота, адже наші викладачі працюють у польових умовах. Під час війни це складно й небезпечно. До речі, у Даремі колеги мали честь працювати з режисеркою Світланою Погасій, яка готувала документальний фільм і збирала матеріал про роботу українських вчених під час російсько-української війни. І саме викладачі Запорізького національного університету стали героями її картини.

– Які відмінності в Білефельді та Даремі в навчанні та викладанні?

– Це – європейські університети, вони артикулюють та впроваджують у життя спільні цінності – академічну свободу, плюралізм думок

ний інститут, як центр особливого професійного комунікативного середовища, нам треба повертати студентів у бібліотеки.

– А з погляду викладання? Що б ви запозичили в них для впровадження в освітній процес у ЗНУ?

– Мені подобається відсутність формального підходу. Ми бачили різні форми роботи: лекція-дискусія, лекція-обговорення, лекція-екскурсія тощо, але, незважаючи на форму викладання, обов'язково є зворотний зв'язок між студентом і викладачем.

Амбітна співпраця ЗНУ із закордонними колегами

Директорка Центру інтенсивного вивчення іноземних мов Варвара Петросова

– Що нового для себе ви відкрили?

– Даремський університет у Великій Британії дуже вразив величчю. У мене було декілька важливих зустрічей. Ми обговорювали різні питання роботи наших центрів. Цікавими стали зустрічі із вченими вишу та викладачами підготовчого відділення для майбутніх студентів університету (йшлося про академічне письмо, наприклад).

– Що з практики викладання іноземних мов Дарема можна застосувати в ЗНУ?

– Цікаво те, що вони не викладають англійську, тому що всі слухачі вже мають сертифікат про знання цієї мови рівня B2. Вони роблять акцент на комунікаційному методі, мають більше спілкування. Дуже багато в них аудіювання. Аудиторії облаштовані за однаковим зразком. Методичний матеріал уже є в загальній системі. Його можна використовувати в будь-якому кабінеті. Також це не тільки викладання мов, це ще й аспекти культури.

– Які цікаві спогади лишилися від візиту?

– У нас була загальна неформальна зустріч із представниками міжнародного відділу Даремського університету. Говорили про спільні ідеї, програми. Амбасадори-студенти проводили дуже класні екскурсії містом. Кампус Дарема чималий. Мені сподобався Даремський собор: це – візитівка міста. До речі, Даремський замок використовується як гуртожиток студентів. В університеті багато коледжів. У нас була дуже приємна та дружня атмосфера під час спілкування. Для мене як для викладачки англійської – це гарна практика: мова, мій улюблений британський акцент...

– Що б Ви хотіли використати і в нашому центрі?

– Робити акцент більше на розвиток спілкування: мати відповідні факультативи.

Магістрантка факультету історії та міжнародних відносин Ліза Шмідт

– Які активності наповнювали вашу поїздку?

– Це були цікаві воркшопи, виступи, лекції. Ми презентували себе, слухали, як наші іноземні колеги представляють власні наукові інтереси та діляться з нами своїм досвідом, навичками. Чимало було й екскурсій, поїздок, знайомств із музеями. Ми приїхали одразу в Единбург. Згодом наш час був присвячений Дареми. Виїжджали також на Андріанів вал – місце, яким дуже пишаються місцеві мешканці. Ньюкасл, Гексхем – дуже вразили! Уявіть, це все вклалося в тиждень!

– Які теми стосувалися навчання?

– Йдеться про наш спільний проєкт стосовно усної історії. Ми співпрацювали з місцевим факультетом географії. Лекції були картографічного напрямку. Усні опитування стосувалися теми переселенців із окупованих територій. Ділилися з колегами цими історіями. А вони розповідали, як нетипово та незвичайно можна використати таку інформацію.

– Які враження у вас лишилися після поїздки?

– Надзвичайні! Я захоплювалася людьми, які мені зустрічалися. Мене вразив інший погляд на навчання. Народилися нові ідеї, як можна вдома застосувати отриманий досвід. У деяких речах прослідковувався значно досконаліший підхід. Спілкування з людьми, обмін контактами: ця поїздка неабияк вплинула на наше спільне майбутнє. Ми виокремили чимало спільних інтересів. Я поглянула на багато речей під новим кутом.

– Що особисто вам дала ця поїздка?

– Покращила мої знання, додала мені цінних навичок, удосконалила мою англійську мову, особливо фахову. Цінним був досвід організації міського простору. Погляд колег на побутову історію, культуру вразив надзвичайно.

Студентка факультету іноземної філології Катерина Бобришева

– Катерино, як саме ви дізналися про можливість взяти участь у поїздки до Університету Білефельда? Чи ви брали до цього участь у програмах академічної мобільності?

– Дізналася від своєї наукової керівниці, нині – проректорки з науково-педагогічної роботи, міжнародної та проєктної діяльності Олени Тупахіної. До цього участь у програмах академічної мобільності не брала.

– На що ви очікували, вирішивши взяти участь у стажуванні? Чи справилися сподівання?

– Очікувала ознайомитися з новим поглядом на навчання та перейняти досвід від європейських викладачів і студентів. Також – отримати нові знання з історії. Мої очікування справдилися, я набула нових знань, також поринула в культуру іншої країни та дізналася про інші підходи до викладання та навчання. Викладачі були зацікавлені надати нам нові знання. Загалом – сподобалось ставлення до нас, а також – можливість долучитися до дискурсу в сучасних умовах.

– Які ключові моменти вашого перебування в Білефельді хочете відзначити?

– Варто згадати участь у Літній історичній школі. Це – нові знання, навчання, обмін досвідом. Інтенсивний курс німецької з прекрасним викладачем і можливість адаптації навчання під наші потреби. Екскурсії в межах курсу про пам'ять у Другій світовій війні та ознайомлення з проблемою репрезентації українців у ній. Культурологічний аспект – знайомство з традиціями, мистецтвом Німеччини. Наприклад, ми відвідали фестиваль Середньовіччя. Також запам'яталися цікаві люди від ЗНУ: зважаючи на аспекти довгого дистанційного навчання, наше спілкування в Німеччині дало змогу знайти однодумців і познайомитися з новими людьми з рідної альма-матер. Окремий приємний спогад – український вечір, на якому ми познайомили людей із нашою культурою.

– Кого з тих, з ким спілкувалися під час перебування в німецькому виші, ви хотіли б згадати окремо?

– По-перше, вдячна викладачкам, завдяки яким ця можливість стала реальністю. Це – Ольга Маклюк та Олена Тупахіна. По-друге, це – викладачі Білефельдського університету: викладач німецької Майкл Кляйнберг, який закохав нас у цю мову та робив усе, щоб зацікавити навчанням, а також декан факультету історії, теології та філософії, викладач курсу Франк Грюнер, який приділяв багато уваги нашій моделі навчання. По-третє, варто згадати про студенток, із якими я там познайомилася і тепер регулярно спілкуюся.

– Що найбільше запам'яталося після перебування в іноземному виші, які емоції залишилися після участі в програмі академічної мобільності?

– Запам'яталися насамперед люди, з якими було приємно познайомитися, деякі з них регулярно підтримують із нами зв'язок. Наприклад, викладач німецької досі дає нам завдання. А ще запам'яталися навчання та постійна підтримка мізків у тонусі. Подорожі з такими ж студентами, як і ми, а також – прогулянки з представниками німецької студради до зоопарку, наприклад. Емоції тільки позитивні, згадки найприємніші, я дуже рада що змогла стати частиною такого крутого проєкту. Так, основна ідея цієї школи – це навчання, але заглиблення в іншу культуру та можливість це досягнути – це чудово та незабутньо.

– Чи вважаєте участь у програмі академічної мобільності корисною для себе? Як плануєте застосовувати отримані знання?

– Так, я вважаю цю поїздку корисною та вже використовувала набуті знання, наприклад, із німецької мови. Також отримані знання з історії допоможуть мені в подальшому навчанні. А культурний аспект цієї поїздки вже сьогодні допомагає розуміти погляди інших людей та дивитися на світ ширше. Тому дякую за таку можливість керівництву ЗНУ, викладачам і відділу міжнародних зв'язків та рекомендую кожному користуватися нагодою і брати участь у таких проєктах академічної мобільності.

Магістрантка факультету журналістики Софія Кравчук

– Що ви робили під час поїздки? Яким було навчання?

– У нас була дуже насичена програма за час проведення нашої Літньої школи з історії. Серед предметів були німецька (найкрутіший курс!), політика пам'яті (курс Ярослава Журавльова). Як Німеччина бачить Другу світову війну, ми вивчали не лише лекційно, а й через екскурсії, були в таборі для військовополонених, оstarбайтерів. Також вивчала я й німецько-українські взаємини, історію концептів. Звісно, ми мали чимало екскурсій, турів. Із теплом пригадую відвідини Кельна. До речі, чимало заходів ми також ініціювали й самостійно. Наприклад, підготували тематичний український вечір: наші місцеві страви, виконували українські пісні, танці. Провели квіз для студентства. Наша українська діаспора в Німеччині також брала участь у цьому заході. Творчий процес був дуже продуктивним: присутні майстрували ляльку-мотанку із серветок і кольорового паперу.

– Які враження ви отримали від поїздки?

– Для мене це був культурний шок. Мене вразила генераційна травма німецького народу (щодо Другої світової). Були й цікаві освітні відмінності: наприклад, студентство всі курси має за вибором. Для мене це був неабиякий академічний досвід. Маю тепер купу ідей, що б мені хотілося досліджувати, над багато чим маю порефлексувати.

Слідкуйте за новинами на офіційному сайті ЗНУ: <https://znu.edu.ua>

На соцмережових сторінках пресслужби ЗНУ:

<https://www.facebook.com/pressluzhbaZNU>

<https://www.instagram.com/pressluzhbaznu/>

<https://t.me/pressluzhbaZNU>

Соціальні мережі Запорізького національного університету:

https://beacons.ai/official_znu

Обласна академічна газета «Запорізький університет»

Засновник і видавець –

колектив Запорізького національного університету
Видається – з 1973 року

Керівник: Павло Мірошніченко

Провідний редактор: Марія Канцелярист

Творчий колектив: Таміла Тарасенко, Антон Осадчук,

Марія Падалко, Нейла Юсупова, Ганна Левада

Верстання – Володимир Лініков

Інтернет-версія – Олени Благодаровой

Номер підписаний до друку 29.09.2023

Автори надрукованих матеріалів несуть відповідальність за підбір і точність фактів і цитат, статистичних даних, які не підлягають відкритій публікації. Редакція може публікувати матеріали в порядку обговорення, не поділяючи точку зору автора.

Зареєстровано Запорізьким обласним управлінням юстиції: свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серія 33 №1249-524-пр від 18 травня 2017 року.
Виходить щотижня українською мовою.
Поширюється безкоштовно.
0,5 друкованого аркуша.
Наклад 1 000 примірників.

Адреса редакції:
69063, м. Запоріжжя,
вул. Залізнична, 24,
9 поверх, кабінет №911-2
Телефон: 289-12-78
e-mail: znu.gazeta@gmail.com
Надруковано
в Редакційно-видавничому відділі
Запорізького національного університету